

PAINOPISTE 1: luonto ja historia osana matkailutoimintaa

- luontopolkujen ja pyöräilyreittien kehittäminen sekä ylläpito osaksi yhteisöjen toimintaa
- suoalueet uusien luontomatkailukokemusten lähteenä
- Venäjän rajan läheisyys matkailu- ja palvelutuotteissa
- kirkot ja vanhat rakennukset tarinoineen osaksi paikallista matkailutarjontaa
- paikalliset tapahtumat ja tarinat käynnistämässä kylämatkailua
- kalastajat mukaan rannikon ja saariston matkailutarjonnan laajentamiseen
- yhteisöt ja yksittäiset ihmiset paikalliskontakteiksi matkailupalveluissa
- vuodenaajat uudistavana voimavarana matkailu- ja palveluelinkeinojen kehittämisessä

Esimerkkejä toimenpiteistä

- osaamista reittien suunnittelussa ja ylläpidossa lisätään yhteistyössä alan organisaatioiden kanssa
- hyviä käytäntöjä ja kokemuksia tuodaan alueelle muualta Suomesta ja ulkomailta
- kolmannen sektorin roolia nostetaan ja kehitetään palvelutuotannossa koulutuksella
- nuorten ja ikäihmisten yhteisen toiminnan avulla siirretään tarinoita ja paikalliskokemuksia eteenpäin:
- esitellään uusia kierrätystapoja, järjestetään tavaroiden vaihtopäiviä ja tuetaan kierrätysmateriaaleista valmistettujen tuotteiden luomista
- saariston kiinnostavuutta sekä saavutettavuutta parannetaan pienillä investoinneilla sekä kehittämistoimin
- kalastuselinkeino ja muun palvelutuotannon yhteensovittamista sekä kehittämistä rinnakkain tuetaan
- alueen historiallisia rakennuksia hyödynnetään tapahtumien järjestämisessä
- paikalliset yhdistykset ja yrittäjät toimivat oppaina sekä tarinankertojina elämyspakettien toteutuksessa

Mittarit

- 3. sektorin toimijoiden tulojen kasvu 5-10 %
- nuorten toteuttamien toimenpiteiden määrä 20 kpl
- uusien syntyneiden tuotteiden ja palvelujen määrä 10 kpl
- vähintään kahden toimijaryhmän toteuttama hanke 10 kpl
- aluetyyppirajojen yli tapahtuneiden yhteistoimien määrä 3 kpl
- yhteisöjen toteuttamat uudet investoinnit 15 kpl
- yhteisöjen toteuttamat laajennus- tai parannusinvestoinnit 15 kpl
- historiaan pohjautuvien uusien tapahtumien ja toiminnan määrä 10 kpl
- paikalliskontakteina toimivien henkilöiden määrä 30 hlö
- hanketoiminnan avulla kehitettävät ja säilytettävät työpaikat 30 kpl

Painopisteen osuus maaseuturahoituksesta noin 40 %.

Visio 2020

Alueella on uusia ja hyvin ylläpidettyjä luontopolkuja ja pyöräily- sekä vaellusreittejä, joiden rakentamisessa on hyödynnetty luontoympäristöä – mm. jokivarsia ja suoalueita - sekä historiaa palvelutarjonnan aikaansaamiseksi. Yleisten alueiden hoitaminen ja säilyttäminen virkistyskäytössä on tuonut varainhankintatuloa kolmannelle sektorille tai lisätuloa yritystoimintaan. Monipuolistuneet yhteydet mantereelta lähisaariin mahdollistavat merialueesta nauttimisen sellaisille, joilla ei ole omaa venettä sekä mahdollistavat matkailullisen kehittämisen.

Nykyiseen ja vanhaan rajaan liittyvä historia tsaarin ajan kesänviettopaikkoineen toimii vetonaulana venäläisille matkailijoille. Kielitaitoiset nuoret sekä hyvin yhteisöön integroituneet maahanmuuttajat työllistyvät enenevässä määrin matkailupalvelujen parissa. Kalasatamiin eri puolelle aluetta on syntynyt matkailutoimintaa ja palveluita siinä määrin kuin nämä toiminnat ovat olleet yhdistettävissä. Matkailupaketteja tuotetaan yhteistyössä kyläyhdistysten, yritysten, elinkeinoyhtiöiden ja kuntien kesken hyödyntäen ja laajentaen Sepran COMCOT-kokemuksia.

Alueelle on syntynyt eri teemoja ja vuodenaikoja hyödyntäviä palvelu- ja matkailukohteita. Osa-aika- ja kausityöllistyminen tukee nuorten muuttoa alueelle. Tapahtumissa hyödynnetään vanhoja tehdas- ja varuskunta-alueita.

